

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ

Національний університет «Одеська юридична академія»

**ЄВРОПЕЙСЬКІ ОРІЄНТИРИ РОЗВИТКУ
УКРАЇНИ В УМОВАХ ВІЙНИ
ТА ГЛОБАЛЬНИХ ВИКЛИКІВ ХХІ СТОЛІТТЯ:
СИНЕРГІЯ НАУКОВИХ, ОСВІТНІХ
ТА ТЕХНОЛОГІЧНИХ РІШЕНЬ**

МАТЕРІАЛИ
Міжнародної науково-практичної
конференції

19 травня 2023 року

У двох томах

Том 1

Видавництво
«Юридика»
2023

УДК 005.332.2(4):316.42(477)"364""20"(062.552)
Є24

Рекомендовано до друку Вченою радою
Національного університету «Одеська юридична академія»
(протокол № 3 від 16.06.2023 р.)

За загальною редакцією **С. В. Ківалова**.

Відповідальний за випуск **М. Р. Аракелян**.
Матеріали видано в авторській редакції.

Європейські орієнтири розвитку України в умовах війни та
Є24 глобальних викликів XXI століття: синергія наукових, освітніх
та технологічних рішень : у 2 т. : матеріали Міжнар. наук.-
практ. конф. (м. Одеса, 19 травня 2023 р.) / за загальною редак-
цією С. В. Ківалова. – Одеса : Видавництво «Юридика», 2023. –
Т. 1. – 790 с.

ISBN 978-617-8263-39-3

Матеріали Міжнародної науково-практичної конференції «Європейські орієнтири розвитку України в умовах війни та глобальних викликів XXI століття: синергія наукових, освітніх та технологічних рішень». У першому томі збірника містяться наукові напрацювання вчених, практиків, військовослужбовців у теоретичній та емпіричній площині в умовах повномасштабного військового вторгнення у сферах філософських основ, загальної теорії та історичних досліджень держави і права, актуальних проблем світових соціально-політичних процесів, соціології та психології. Висвітлено питання загроз національній безпеці в їхньому конституційному вимірі, у рамках міжнародного та європейського права, трудового права та права соціального забезпечення, земельного, аграрного та екологічного права, пов'язані з функціонуванням економіки та підприємництва в умовах європейського вибору України. Розглянуто проблеми інформатизації та цифровізації суспільства, захисту інформації та кібербезпеки в умовах військового вторгнення, питання методики викладання іноземних мов, теорії та практики перекладу, проблеми лінгвістики та журналістики.

Збірник розраховано на наукових та науково-педагогічних працівників, здобувачів вищої освіти, практичних працівників у сферах юридичної, економічної, соціологічної, політологічної, психологічної, філологічної наук, журналістики та кібербезпеки тощо.

УДК 005.332.2(4):316.42(477)"364""20"(062.552)

ISBN 978-617-8263-37-9 (у 2 т.)
ISBN 978-617-8263-39-3 (т. 1)

© Національний університет
«Одеська юридична академія», 2023

відбувається взаємодія між публічною владою та суспільством, встановлюються відносини довіри. Інститути легітимності забезпечують легітимність політичного порядку у процесі політичної комунікації з суспільно важливих проблем» [3, с. 6].

Під впливом нового інституціоналізму у соціологічній науці та політичній теорії відбулись трансформації дослідницької програми легітимності та делегітимації. Дослідницьку увагу перенесено з «легітимності інститутів» до «інститутів легітимності».

Список використаних джерел:

1. Пролеєв С. Метафізика влади : монографія. Київ : Наукова думка, 2005. 324 с.
2. Рікер П. Навколо політики. Київ : Дух і Літера, 1995. 335 с.
3. Яковлева Л. І. Інституційні та комунікативні виміри легітимності публічної влади : автореф. дис. ... док-ра політ. наук : 23.00.02. Одеса, 2021. 31 с.
4. Яковлева Л. І. Легітимність публічної влади: рецепції та новації : монографія. Одеса : ОЛДІ-ПЛЮС, 2020. 325 с.
5. Skocpol T. States and social revolutions. Cambridge : Cambridge University Press, 1979. 421 p. DOI: <https://doi.org/10.1017/CBO9780511815805>

Ключові слова: легітимність, делегітимація, публічна влада, історичний інституціоналізм, соціологічний інституціоналізм, дискурсивний інституціоналізм, інституціоналізм раціонального вибору.

Key words: legitimacy, delegitimization, public power, historical institutionalism, sociological institutionalism, discursive institutionalism, rational choice institutionalism.

КАРЕТНА ОЛЬГА ОЛЕКСАНДРІВНА

*Національний університет «Одеська юридична академія»,
доцент кафедри соціології, кандидат політичних наук, доцент*

ПРОБЛЕМИ ВЗАЄМОВІДНОСИН МОЛОДІ ТА СТАРШОГО ПОКОЛІННЯ

Проблема взаємовідносин молоді та старшого покоління є досить актуальною в нашому житті. Взаємодія між поколіннями може бути проблематичною через різницю в цінностях, інтересах та способі життя. Молодь це наше майбутнє, відповідно вона повинна виховуватися в гідних соціальних умовах. Однією з головних проблем залишається це взаєморозуміння і ставлення з дорослим поколінням. Для будь-якого суспільства на всіх етапах його розвитку залишається протиріччя «батьків і дітей».

Погляди і сприйняття реального життя в різні часи в соціумі відрізняються і те, що було нормою минулих років, часто втрачає свою актуальність сьогодні. Змінюються життєві підвалини, культурні норми, матеріальні і духовні цінності, що тягне за собою нерозуміння поколінь і призводить до конфліктів.

Специфіка сучасного конфлікту поколінь полягає в тому, що він втрачає традиційну конфігурацію протистояння батьків та дітей з розривом у довжину одного покоління. Конфлікт поколінь сьогодні відбувається не за лінією юнацтво – дорослі, але приймає більш складну форму: юнацтво – середній вік – літні, в результаті чого учасниками конфлікту стають кілька вікових груп. Крім того результати соціологічних досліджень останніх років виявили феномен так званої «подовжуваної молодості», який проявляється в більш пізньому переході молодих людей до активної соціальної самореалізації. Поступово подовжується і тривалість соціально активного віку в старшій віковій групі. Демографи фіксують сьогодні такий феномен як старіння населення, який є характерним для більшості країн світу [1, с. 185].

Сучасній культурі притаманна яскраво виражена інновація, яка трансформує культурні традиції, перешкоджаючи тим самим процесам соціалізації та адаптації людини до постійно мінливих умов і вимогам сучасного світу. Ускладнення соціокультурної реальності супроводжується трансформацією традицій і норм суспільства. Можна сказати, що це соціокультурна проблема змін типів і способів наступності. Відмова від спадкоємності порушує традиції, а значить, руйнує розвиток культури і її спадкування. Культура може розвиватися, тільки спираючись на традиції і спадкоємність. Найчастіше зміна типів спадкоємності ставлення до традицій не пов'язана з запереченням власної історії, вона передбачає вироблення ідеалу і пошук засобів життєдіяльності. Уявлення про вік і ставлення до віку, безпосередньо впливають на життя людини. Соціологи пов'язують соціальні проблеми людей старших поколінь та можливості їх адаптації в суспільстві з суттєвими біологічними, соціальними, психологічними змінами, які відбуваються з людьми з настанням відповідного віку [2, с. 203].

Молоде покоління не має чіткого уявлення про життя старшого покоління і часом драматизує їх соціальне становище. У свідомості молоді присутнє сприйняття старшого покоління як «тягаря» для населення.

Стрімкий розвиток технічних та інформаційних технологій збільшує розрив взаєморозуміння між молоддю та дорослим поколінням, оскільки науково-технічний прогрес робить життя молодих людей зовсім не схожим на попереднє покоління. Активна життєва позиція і широкий кругозір сучасної молоді дає їй перевагу пристосовуватися до умов, що змінюються, досить легко, а також орієнтуватися в різних напрямках.

Молодь є найбільш рухливою соціально – демографічною групою, яка швидко освоює цифрові інновації. До сучасного суспільства цілком застосовні риси «префігуративної культури», які позначила М. Мід, говорячи про культуру, орієнтовану на майбутнє, де молодь не тільки навчається у батьків, а й багато чого вчить їх, оскільки сама активно створює культурні тренди. Одночасно молодь є і більш уразливою групою, ніж дорослі, оскільки має менший адаптаційний потенціал [3, с. 9].

На думку вчених, зміна умовно названих поколінь, як і їхніх цінностей, відбувається приблизно через кожні 20 років. Це означає,

що цінності п'ятого покоління схожі з цінностями першого покоління, оскільки розпочинається новий цикл. Але перехідний період зміни покоління триває приблизно 3–4 роки (+/- від дати зміни покоління), і народжених у цей період називають «граничним поколінням», або «ехо-поколінням», оскільки на них впливають цінності двох різних поколінь (попереднього й нового), а тому вони не мають чітких ціннісних орієнтацій і відрізняються нетиповою, непередбачуваною поведінкою. Таке погляд дає змогу по-новому осмислити й особливості ціннісних орієнтацій та моделей поведінки сучасних дітей та молоді [4, с. 70].

Вирішенням цієї проблеми можуть стати довірчі відносини в сім'ї, коли молода людина може звернутися до дорослих зі своїми проблемами, знаючи, що дорослі зможуть його зрозуміти, вона буде почута ними, а не зіткнеться з обуренням, критикою та заборонами, також збільшення освітніх програм та проєктів, які об'єднують молодь та старше покоління. Такі програми можуть бути організовані у різних галузях, наприклад, у галузі культури, спорту, науки, технологій тощо. Вони можуть створити можливість для обміну знаннями, досвідом, збільшення розуміння та поваги один до одного.

Крім того, важливо проводити інформаційні кампанії, які будуть спрямовані на підвищення обізнаності молоді та старшого покоління щодо взаємодії між поколіннями. Такі кампанії можуть включати різні формати, наприклад, публікації в ЗМІ, відео-ролики, соціальні мережі і т. д. Вони допоможуть знизити стереотипи та упередження між молоддю та старшим поколінням. Загалом, вирішення проблеми взаємин молоді та старшого покоління потребує комплексного підходу та спільних зусиль з боку суспільства, держави та кожного з нас. Важливо пам'ятати, що повага та розуміння один одного є основою успішних відносин між поколіннями.

Список використаних джерел:

1. Сенюшкіна Т. Проблема досягнення міжпоколінної солідарності в Україні. Наукові записки Інституту політичних і етнонаціональних досліджень ім. І. Ф. Кураса НАН України. 2013. Вип. 5. С. 184–221. URL: http://nbuv.gov.ua/UJRN/Nzipiend_2013_5_13.
2. Шумейко Л. В., Михайлова Т. В., Анцибор Ю. С. Особливості спілкування представників різних поколінь в умовах сучасності (соціолінгвістичний аспект). Закарпатські філологічні студії. 2021. С. 200–205.
3. Каретна О. О. Вплив цифрових технологій на молодь. «Трансформація українського суспільства в цифрову еру»: матеріали Всеукраїнського круглого столу (м. Одеса, 25 березня 2022 р.). С. 8–11.
4. Алексеев Т. Ф. Проблема цінностей в інтерпретації конфлікту батьків і дітей у Теорії поколінь. Педагогіка і психологія. Pedagogics and psychology: науково-теоретичний та інформаційний журнал. 2018. – № 3. – С. 68–76.

Ключові слова: молодь, взаємовідносини, покоління, розвиток технічних та інформаційних технологій, культура, сім'я.

Key words: youth, relationships, generations, development of technical and information technologies, culture, family.

Калашнікова Людмила Володимирівна	
Соціальні практики забезпечення життя: особистісний вимір	217
Яковлева Лілія Іванівна	
Делегітимація влади як глобальний виклик ХХІ століття	221
Каретна Ольга Олександрівна	
Проблеми взаємовідносин молоді та старшого покоління	223
Шмаленко Юлія Іванівна	
Використання інформаційно-психологічних операцій (ІПСО) у сучасній війні в Україні	226
Яценко Микола Анатолійович	
Дослідження сфери освіти на територіях, що постраждали внаслідок війни	229
Барасій Віта Юрійвна	
Розвиток соціальних мереж: синергія демократії та технологій	232
Безуглова Валерія Дмитрівна	
Комунікація у системі «населення-влада» під час криз: досвід України	235
Білий Веніамін Сергійович	
Виборчі та парламентські дебати: медіа-скандали vs. раціональна комунікація	239
Івановський Віктор Віталійович	
Система економічної демократії: синергія політичної науки та економічної теорії	241
Фартушний Дмитро Сергійович	
Ситуація вибору та електоральний вибір в Україні	243

СЕКЦІЯ 6

СОЦІАЛЬНО-ПСИХОЛОГІЧНИЙ СТАН ОСОБИСТОСТІ ТА СОЦІУМУ В КРИЗОВИХ СИТУАЦІЯХ

Цільмак Олена Миколаївна	
Психотехнології для регуляції та проживання стану тривоги	247
Корнута Людмила Михайлівна	
Створення психологічної безпеки в команді: роль лідера	252
Короход Ясміна Джанівна,	
Татьянчиков Андрій Олександрович	
Деякі базові техніки гештальт-терапії для розвитку особистості	254
Лазор Катерина Петрівна	
Соціальна криза самоідентифікації особистості	257
Лісовенко Анна Федорівна	
Причини та методи корекції прокрастинації особистості	260
Ташматов Вячеслав Абдуллайович	
Професійна психологічна підготовка поліцейських в умовах війни	264